

Jonas rekukue oĩa Jonas rekukue oĩa

Profeta Jonas ma Nhanderuete omondouka Assíria regua Nínive tetã katy ayvu porã omombe'u aguã. Ha'e va'e kuery ma Israel kuery reve joe opu'ã va'e. Jonas ndooxei vy amboae henda katy oo. Yy rupi ooa rupi Nhanderuete ojapo peteĩ pira guaxu omokõ aguã rami. Nhanderuete ogueraa jepe ramo oo nho Nínive tetã py. Ayvu omombe'u ramo ha'e kuery ojeko rerova okuapy. Ha'e ramo Nhanderuete nombopagai raka'e.

Ha'e rami rã Jonas ndojou porãi, ha'e pygua kuery nomboaxyi vy. Ha'e rã Nhanderuete ma nhomboaxy va'e ae. Ha'e rami Jonas pe ijayvu vy aipoe'i: "Ha'e gui xee ma ha'evea rami e'ŷ teve tetã guaxu Nínive amboaxy? Ha'e py ma cento e vinte mil raxa ikuai opo oiporu kuaa regua ha'e oiporu kuaa e'ŷa oikuua e'ŷ va'e. Heta avi ikuai mymba kuery", he'i (4.11). Ha'e ramia py Nhanderuete oexa uka nhanderayvu etea.

*Nhanderuete Jonas oenoĩ rã ojava ramo
omoingo axyague*

¹ SENHOR oayvu ombou Amitai ra'y Jonas pe. Ha'e vy aipoe'i:

² — Eiko katu ke ha'e tereo tetã guaxu Nínive katy.* Ndeayvu ha'e kuery rovai, mba'eta xea py

---

* ^{1:2} Nínive tetã ma Assíria regua tuvixave va'e. Ha'e pygua kuery ma Israel kuery rovaigua ikuai, nhomboaxy kuaa e'ŷ va'e guive.

peve heko vaia onhendu — he'i.

³ Ha'e ramo Jonas oiko katu va'eri SENHOR renonde gui oo aguã Társis katy ojava vy. Ha'e rami vy Jope py ovaẽ vy ojou peteĩ kanoã guaxu Társis katy oo va'erã. Oo aguã repy opaga ma vy ha'e va'e py oĩ ha'e kuery reve oje'oi aguã Társis katy, SENHOR renonde gui mombyry.

⁴ Ha'e gui ma ye'ẽ áry ha'e kuery ooa rupi SENHOR ombou peteĩ yvytu atã. Yvytu vaikue omoingo ye'ẽ áry rupi. Ha'e ramo kanoã opẽmba aguã rami ma oo.

⁵ Ha'e ramo kanoã mboguataa kuery onhemondyipa vy peteĩ-teĩ ojapukai nguuete ramigua pe. Ha'e rami vy kanoã py mba'emo ipoyikueve oĩ va'ekue omombopa yy py iveauive aguã. Ha'e rã Jonas ma yapy py oguejy ma vy oke rei oupy.

⁶ Ha'e ramo Jonas ituia py kanoã ja kuery ruvixa ou vy aipoe'i ixupe:

— Mba'e tu oiko ndereve? Reke porã rei ri ty'y rejupy? Epu'ã ke, ndee voi ejapukai avi nderuetu pe. Xapy'a rei nderuetu nhandere ima'endu'a nho 'rã nhakanhymba e'ý aguã — he'i.

⁷ Ha'e gui ha'e kuery joupe-upa aipoe'i:

— Peju ke, jaexa xorte, mava'e káuxa pa guĩ nunga nda'evei ete va'e oiko jaikuua aguã — he'i. Ha'e vy oexa okuapy xorte. Xorte oexaa py oikuua okuapy Jonas re ae.

⁸ Ha'e ramo aipoe'i okuapy ixupe:

— Aý ma enhemombe'u porã orevy. Mava'e káuxa tu kova'e nunga ete ou nhande'áry? Mba'e nunga rupi tu ndee reiko? Mamo gui tu rejuven? Mamo ndeyvy va'e tu? Mava'e regua tu ndee?

9 Ha'e ramo ombovai vy aipoe'i ha'e kuery pe:

— Xee ma hebreu, SENHOR re ae ajerovia va'e. Ha'e va'e ma Nhanderuete yva pygua, ye'ẽ ha'e yvy apoare — he'i.

10 Ha'e rami rã avakue okyje vaipa ete okuapy. Ha'e vy aipoe'i ixupe:

— Mba'e tu ha'vy rejapo? — he'i. Mba'eta oikuaa okuapy SENHOR renonde gui ojava ovya, ha'e kuery pe omombe'u ae rire.

11 Ha'e gui ye'ẽ opu'ã-pu'ãve tema ovvy ramo aipoe'ive ju okuapy ixupe:

— Mba'e ha'vy torojapo ndere ye'ẽ optytu'u aguã?

12 Ombovai:

— Xejopy ha'e xemombo ye'ẽ py. Ha'e ramo ye'ẽ optytu'upa 'rã. Mba'eta xee aikuaa xekáuxa ae ha'e rami etegua yvytu vaikue oikoa — he'i.

13 Ha'e rami teĩ avakue oipykui atãve tema okuapy, onhea'ãve tema yvy'ã re ovaẽ aguã. Ha'e rami teĩ nda'evei, mba'eta ye'ẽ nda'eveive tema ovvy ha'e kuery oove e'ŷ aguã.

14 Ha'e ramo mae ma ojapukai okuapy SENHOR pe. Ha'e vy aipoe'i:

— Ha'e gui SENHOR, rojerure ndevy kova'e ava káuxa rokanhymba e'ŷ aguã. Orere emoĩeme kova'e ava ruguy onheẽague re ropaga aguã, mba'eta orevy rã mba'eve py ndojapo vai. Mba'eta ndee SENHOR rejapo reipotaa rami anho oiko aguã rami — he'i.

15 Ha'e rami vy Jonas ojopy okuapy vy omombo ye'ẽ py. Ha'e ramo ye'ẽ ma porã opu'ã-pu'ãa gui optytu'upa porã.

¹⁶ Ha'e rami rã ha'e kuery okyje ete okuapy SENHOR gui. Ha'e vy SENHOR pe mba'emo ome'ẽ okuapy, onhemboayvu guive mba'emo ojapo aguã re.

¹⁷ Ha'e gui Nhanderuete ma peteĩ pira guaxu ombou Jonas omokõ aguã. Ha'e ramo pira rye py ma Jonas oĩ mboapy ára ha'e mboapy pytû re.*

2

Pira rye py Jonas oĩa gui ajapukaiague

¹ Ha'e gui Jonas ma pira rye py oĩa gui ojerure SENHOR Nguuete pe.

² Ha'e vy aipoe'i:

— Ajexavai vy ajapukai SENHOR pe.

Ha'e ramo xembovai.

Pytû vaikue reia gui ajapukai ramo
ndee rendu xeayvua.

³ Mba'eta ndee ae xemombo uka ye'ẽ typya py,
ye'ẽ mbyte py.

Ha'e ramo yy oxyry atã vy xejoko.

Ndeguigua yai opu'ã-pu'ã vy oaxa tema xe'áry
rupi.

⁴ Ha'e ramo xee aipoa'e:

“Xemombo ma rexaa gui mombyry.

Xapy'a rei nda'u aexa ju 'rã ri

ndevygua templo iky'a e'ŷ va'e?”

⁵ Yy xeao'i xerekovea peve,
yy typya ma xejoko.

Yxypo ikuai va'e onhemama xeakã rupi.

⁶ Yvy'ã guy py peve aguejy avy,
yvy peve ete aguejy.

* **1:17** Mateus 12.40

Ha'e nunga raka'e rā peve xe'áry rupi xe-jokopa ta va'ekue.

Ha'e rami teñ omanogue ikuiaia gui ndee renoẽ ju xerekovea,
SENHOR Xeruete.

⁷ Xeryepy py xenhe'ẽ oĩ va'e ikangy ramo xema'endu'a SENHOR re.

Ha'e vy ajerurea re aroma'endu'a ndea py,
Ndevyguá templo iky'a e'ŷ va'e py ae.

⁸ Amongue mba'emo ra'angaa pe rive ojeko me'ẽ vy

ojepe'a imboaxyarã va'ekue gui.

⁹ Ha'e rā xee ma avy'aa amonhendu reve ame'ẽ 'rā mba'emo ndevy,

ha'e ajapo 'rā va'ekue ajapopa nho 'rā — he'i.

¹⁰ Ha'e gui ma pira pe SENHOR ijayvu ramo omboevy Jonas yy rembe re.

3

Nínive tetã py Nhanderuete ayvu Jonas omombe'uague

¹ Ha'e gui teñgue ju SENHOR oayvu ombou Jonas pe. Ha'e vy aipoe'i:

² — Eiko katu ke, ha'e tereo tetã guaxu Nínive katy. Emombe'u ke ha'e kuery pe aipoa'e uka va'e ndevy — he'i.

³ Ha'e ramo Jonas ma SENHOR ijayvuague rami vy opu'ã vy oo Nínive tetã katy. Nínive tetã ma tuvixa ete itui Nhanderuete renonde. Ha'e javi rupi mboapy ára mae ma jaexapa 'rā.

⁴ Ha'e gui Jonas omboypy tetã rupi oiko aguã. Peteñ ára re oguata oikovy. Ayvu omombe'u oikovy vy aipoe'i:

— Quarenta araa py Nínive tetā omombaa 'rā — he'i.

Nínive pygua kuery ojeko rerova okuapyague

⁵ Ha'e gui ma Nínive pygua kuery ojerovia okuapy Nhanderuete re. Ha'e rami vy ojapo okaru e'ŷ re ikuai aguā. Onhemonde okuapy ajukue voxā guigua py, yvatekueve, yvyīgueve guive.*

⁶ Ha'e rami ikuiaia Nínive pygua huvixa voi oendu. Ha'e rami vy guenda openaaty gui opu'ā ho'amy vy omboi oao huvixa pegua, ha'e vy ajukue vaikue voxā guigua py ju onhemonde, tanhimbu py oguapy oiny guive.

⁷ Ha'e rami vy Nínive tetā ha'e javi rupi omondouka po rami omombe'u va'erā: "Huvixa ha'e ixupeguia yvatekueve ojapo ukaa rami vy avakue, mymba kuery vaka ha'e vexa'i kuery voi ndo'ui 'rā mba'eve, ndaperaai 'rā okaruaty py, neī yy ndoy'ui 'rā guive.

⁸ Ha'e rami 'rāgue py avakue ha'e javi tonhemonde ajukue voxā guigua py, mymba kuery voi. Pejapukai atā ke Nhanderuete pe. Peteĩ-teĩ pejeko rerova ke ha'eve e'ŷa rami rei peikoa gui, mba'emo vai pendepo py pejapoaty gui guive.

⁹ Xapy'a rei nhi'ā Nhanderuete amboae rami onhembopy'a vy ojepe'a 'rā ojapo taa gui, ha'e vy nda'ipoxyvei 'rā nhamanomba e'ŷ aguā", he'i.

¹⁰ Ha'e rami ha'e kuery ikuai ramo Nhanderuete oexa, mba'eta ha'eve e'ŷa rami ikuiaia gui ojeko rerova okuapy. Ha'e ramo Nhanderuete nomoin-goi mba'emo vai ombou 'rā va'ekue, ndojapoi oayvuague.

---

* ^{3:5} Ha'e kuery ma ha'e rami ikuai onhemboaxya rupi.

4*Jonas ndovy'aiague*

¹ Ha'e rã Jonas ma ha'e rami ha'e kuery ikuiaia ndojou porãi ete vy ivai oiny.

² Ha'e rami vy onhembo'e Nhanderuete pe. Aipoe'i:

— Ai SENHOR! Po rami e'ŷ teve xeayvu va'ekue xeyvy re teri aiko reve? Ha'e nunga rupi ae aa pojava va'ekue Társis katy ajava vy, mba'eta aikuua ndee Nhanderuete poroayvu va'e reikoa, renhomboaxy, nandevai voi, ha'e opa mba'e py rejapo porã va'ea. Ha'e rami vy aikuua mba'emo vai rejapo taa gui rejape'a 'rãa.

³ Ha'e nunga rupi SENHOR, ndevy pe ajerure, eipe'a na xerekove, mba'eta aikove 'rãgue py ha'eveve amano aguã — he'i.*

⁴ Ha'e ramo SENHOR aipoe'i:

— Ha'evea rami ri ty'y evoko rami ete ndevaia?
— he'i.

⁵ Ha'e gui ma tetã gui Jonas ojepe'a vy mom-byry'i oguapy oiny kuaray oua katy. Ha'e py ojapo ngoguyrã, iguy py optyu'u aguã kuaray'ã py, mba'emo tetã re oiko va'e oexaxe vy.

SENHOR ombo'eague Jonas

⁶ Ha'e ramo Nhanderuete ojapo mba'emo roky henhoĩ aguã rami. Ha'e va'e ma ojeupi ovu Jonas áry, inhakã áry rupi omokuaray'ã, ome'ẽ aguã

* ^{4:3} Jonas ndovy'ai mba'eta ndoipotai Nhanderuete omboaxy vy ogueraa jepe Nínie pygua kuery, hovaigua ikuai ramo. Ha'e rã Nhanderuete ma nhomboaxy va'e vy ndoipotai okanhy (Ezequiel 33.11; João 3.16; 2 Pedro 3.9).

opytu'u aguã. Ha'e ramo Jonas ma mba'emo roky oexa vy ov'y'a ete oiny.

⁷ Ko'ẽ jevy rã kuaray oẽ ov'y jave Nhanderuete ombou avi peteĩ mbii. Ha'e va'e ma mba'emo roky ho'u rã ipirupa.

⁸ Kuaray yvateve ov'y ramo Nhanderuete ombou avi peteĩ yvytu aku kuaray oẽa katy gui oipeju va'e. Jonas akã re kuaray ojope ratã ramo ikangypaa oendu. Ha'e rami vy omano aguã re ojerure. Ha'e vy aipoe'i:

— Aikove 'rãgue py ha'eveve amano aguã — he'i.

⁹ Ha'e ramo Nhanderuete oporandu Jonas pe:

— Ha'evea rami ri ty'y evoko rami ete ndevai reiny mba'emo roky re rive?

Ombovai:

— Anhetẽa rupi xevai vy amanoxe guive — he'i.

¹⁰ Ha'e ramo SENHOR aipoe'i:

— Ndee ma remboaxy ri mba'emo roky'i remba'eapo ramo e'ŷ henhoĩ va'ekue, ha'e rembo'yvate va'ekue'ŷ teĩ. Ha'e nunga ma peteĩ pytũ re henhoĩ rire amboae pytũ ju okanhy ju va'e.

¹¹ Ha'e gui xee ma ha'evea rami e'ŷ teve tetã guaxu Nínive amboaxy? Ha'e py ma cento e vinte mil raxa ikuai opo oiporu kuaa regua ha'e oiporu kuaa e'ŷa oikuua e'ŷ va'e. Heta avi ikuai mymba kuery — he'i.

Nhanderuete ayvu iky'a e'ŷ va'e New Testament in Guaraní, Mbyá

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mbyá Guaraní (Guaraní, Mbyá)

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

Printed book ISBN 853110565X

The New Testament

in Guaraní, Mbyá

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

x

2014-08-06

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
3309fa3b-7590-5ae9-b829-5df4ddfbf957